

Cròniques de la Pescadora

Reintroducció de l'àguila pescadora a la Comunitat Valenciana

Número 3. Maig 2020

"Cròniques de la Pescadora" és una publicació divulgativa sobre el projecte de reintroducció de l'àguila pescadora (*Pandion haliaetus*) a la Comunitat Valenciana, que s'ha iniciat en 2019.

El llegat de Marina

23 d'abril del 2019 (Embassament de Guadalquivir, Cadis) - 28 de gener del 2020 (P.N.de l'Albufera, Valencia).

Marina era la major de les quatre àguiles criades a la Marjal, va ser la primera a depurar la seua tècnica de vol i de pesca, i també va fer de germana major de Luigi, pràcticament de la mateixa edat.

Nascuda en Cadis i criada en la Marjal, no va tindre una gran afició viatgera com la de Luigi, ni tan sols va abandonar la Península, sempre prop del litoral mediterrani; el viatge més llarg que ha fet ha sigut fins a Puerto Lumbreras (Múrcia), tornant a la Marjal per Albacete i l'embassament de Cortes de Pallàs.

1

Finalment va triar l'Albufera per a la hivernada, des de primers de setembre. I, fatalment, el 6 de febrer es va confirmar la seua electrocució en un suport elèctric no rectificat.

Ja ens havia donat un esglai gran quan era molt jove, amb 86 dies d'edat, en un suport no rectificat encara dins de la Zona d'Especial Protecció de la Marjal de Pegu-Oliva, una zona de molt difícil accés. Pareix que va patir algun accident en aquest indret, emetent tota una nit al mateix lloc, i eixint pels seus propis mitjans, quan arribaren al rescat la trobaren posada sobre un cable elèctric.

Aquesta mort ha sigut motiu per a una gran millora d'habitat en l'Albufera: la rectificació de 310 suports elèctrics en aquest aiguamoll. Marina ha salvat la vida d'infinat de rapinyaires i altres ocells.

2

1. MARINA POLOP PHOTOGRAPHY

2. CORRECCIÓ ELÈCTRICA A LA MARJAL

Què li ha passat a Luigi?

9 de maig del 2019 (Ciutadella, Menorca) – 28 d'octubre del 2019 (Senegal)

Oriünd de Menorca i, per dies, més jove que Marina, aquest mascle ens ha deixat a tothom bocabadats.

Potser pels viatges en sí o pels primers grans viatges de les «nostres» àguiles, com si es tractara d'un orgull filial. A més, els accidents del seu primer dia d'alliberament va fer que el tornaren a la gàbia durant tres dies més; probablement no confiàvem molt sobre els seus vols.

En agost va fer un moviment migratori molt atípic, cap al nord, fins a Toulouse; estranyà tant a cuidadors com a observadors. Quan tornà a la Marjal havia recorregut més de 1600 km en 11 dies.

En setembre, com si tinguera un calendari, inicià una migració molt més habitual, viatjà fins al Senegal, botant el Mediterrani per Gibraltar i el Sàhara en tres dies. Si en agost foren 1600 km, ara són 3300 km en els mateixos dies.

Ronda per la conca del riu Senegal i en un dels seus afluents, el riu Ferlo, és on es perd el senyal GPS des del 16 d'octubre.

L'arribada massiva d'ubicacions 5 mesos més tard, mostren escassos moviments el 17 i 18 d'octubre, un buit d'informació d'uns 10 dies i una ubicació fixa des del dia 28.

3. VIATGE LUIGI ESPANYA-SENEGAL
4. ÚLTIMES UBICACIONS REBUDES DE
LUIGI A SENEGAL

Es tracta d'una zona d'escassa presència humana i no s'aprecien estructures artificials en imatges de satèl·lit. No es pot saber que li va passar a Luigi, només es podia elucubrar sobre la seua posició al caure mort (d'esquenes o baix l'aigua l'aparell no emet senyal), sobre la descàrrega i càrrega solar de la bateria del GPS, sobre moviments fortuïts del cadàver, o sobre les variacions del nivell d'inundacions.

El que sí és clar, és que les comunicacions internacionals i transcontinentals d'ornitòlegs, observadors, tècnics... s'han fet marxar, una vegada més, i hem tingut ajuda per a intentar saber que li va passar a Luigi.

Concretament, Jean-Marie Dupart, que viu en Gandiol, un xicotet poble a la vora de l'oceà Atlàntic i a uns 150 km del lloc on es va rebre l'últim senyal de Luigi, al sud del Llac de Guiers. Jean-Marie es va oferir a recórrer aquests 300 km d'anada i tornada per a veure si podia trobar les restes de Luigi.

El seu viatge, el qual va haver de fer íntegrament per camins de terra i zones poc habitades, va estar replet d'incertesa perquè al Senegal també tenien restriccions de mobilitat a causa del coronavirus.

En arribar a la destinació, es va trobar que la vora del riu, la zona on hauria de trobar-se les restes de Luigi estava pràcticament inaccessible per la quantitat de vegetació.

Joncs i canyes impedièren el pas, de manera que es va quedar a una distància d'uns 200 m del senyal, on li va ser impossible veure res des d'allí.

També va observar uns suports elèctrics en les proximitats que suggereixen una possible electrocució. Una llàstima pel gran esforç fet i des d'ací, volem agrair-li enormement el gest i l'ajuda.

L' exponencial Lulú

27 de maig del 2019 (Estellencs, Mallorca)

La més jove de les àguiles, la mallorquina Lulú, és també la que més problemes ha tingut i la que més mals de cap ha donat. És la que menys aptituds de vol va mostrar en les obertures de hacking, la que ha hagut de ser tornada a la gàbia més vegades, la que va incrustar el cap en la tanca metàl·lica, la que el vent de la DANA de setembre més va arrossegar, i la que ha necessitat passar 21 dies en el Centre de Recuperació de Fauna Santa Faç d'Alacant on es va recuperar totalment.

Però, si Luigi ens va sorprendre en els seus moviments i jornades migratòries, Lulú, amb escreix, ho va fer més. Primer només rondà la Marjal, però en octubre, en poc de temps i amb només un parell de curtes eixides a Tàrbena i a Calp, de sobte arribà a Altea i des d'allí sobrevolà el Mediterrani fins Algèria, més de 300 kilòmetres sobre l'aigua en un dia.

Una vegada en Àfrica continuà volant cap al Sud, però no arribà a volar sobre el mar d'arena del Sàhara. Lamentablement, l'última ubicació que tenim d'ella és de novembre prop de Tissint, al sud del Marroc.

Luigi creuà el Mediterrani per Gibraltar a primers de setembre, Quillo ho va fer a finals de setembre per Almeria i Lulú a mitjan octubre des d'Altea. És com si el temps, o el clima, els obligara a viatjar cap al sud des d'on estiguen, per molta aigua que hi haja. Clar que no són més que suposicions, haurem d'observar més àguiles reintroduïdes.

Continuïtat del projecte al 2020

8. DES DE LES ILLES
BALEARS ENS ENVIEN
FOTO D'UN DELS
AGUILONS QUE
VINDRÀ A LA
MARJAL D'ACÍ A UNES
SETMANES

Aprofitem per a agrair des d'ací la col·laboració de Rafel Triay (Societat Ornitològica de Menorca-SOM Menorca) en el seguiment de la població reproductora.

FCOFIB- SERVEI PROTECCIÓ D'ESPÈCIES

8

El coronavirus afecta humans, però no a les àguiles pescadores. Malgrat això són els humans els que hem de procurar una reintroducció efectiva de les àguiles, sobretot perquè som els màxims responsables de la seua vulnerabilitat poblacional i que no nidifiquen en quasi tot el territori peninsular per diversos motius: caça, destrucció d'hàbitat, reducció de preses, fragmentació d'entorns, electrocucions (principalment)... Som els que hem modificat tant l'espai que hem aconseguit reduir hàbitats, paisatges i biodiversitat; reduir una riquesa natural i gratuïta, que tant bé ens vindria ara com a oferta de salut o d'espais de dispersió, per citar dos exemples.

S'ha aconseguit reintroduir els quatre ocells en la Marjal, s'han criat, han après a volar i a pescar, han migrat... Però també hem consolidat l'espai, millorant l'hàbitat i instal·lant infraestructures, i hem consolidat les relacions i comunicacions humanes, des del sector conservacionista fins als caçadors, des dels tècnics fins als voluntaris, des de les escoles fins a les empreses.

És cert que s'han mort tres de les rapinyaires, i la quarta estem amb molta incertesa, però això ha sigut una vegada crescuts i estadísticament dins dels paràmetres d'alta mortalitat en el seu primer any de vida. És necessària una gran quantitat d'àguiles per aconseguir que alguns individus arriben a l'edat fèrtil i nidifiquen en la Marjal.

Tots els esforços fets, la necessitat de moltes àguiles i la relació emergent entre col·lectius aconsellen repetir el projecte en la Marjal. Ara mateix estem amb els preparatius per a rebre els nous aguillons. Des de les Illes Balears ja ens han enviat una foto d'un dels aguillons que vindrà en unes setmanes a la Marjal. Això sí, aquest any, a causa de la situació excepcional que estem vivint el projecte s'està redinssenyant per evitar l'expansió del coronavirus.

Obrint llunts

A finals de l'any passat, i amb el Projecte de l'àguila pescadora es va estar treballant a la marjal eliminant part del senill, la bova i la resta de vegetació aquàtica.

D'aquesta forma, es van ampliar els llunts i es va millorar l'hàbitat per a l'àguila pescadora, que necessita aquests espais oberts per a poder pescar a les seues preses.

9. MÀQUINA SEGADORA A LA MARJAL
10. LLUENTS SEGATS A L'OBSERVATORI
DEL BOVAR

9

10

Difusió

Radio Somormujo - Entrevista sobre el Projecte de Reintroducció de l'Àguila Pescadora

Al mes de gener, en @somormujoradio es va poder escoltar el programa de radiornitologia en el qual van parlar del Projecte de Reintroducció de l'Àguila Pescadora que s'està duent a terme en la Marjal de Pego Oliva, entrevistant a Itziar Colodro, una de les treballadores del projecte.

La Ràdio del Somormujo pretén ser un punt de trobada de totes les persones que es deixen portar per aquests animals i tot el que els envolta. Ells fan RadiOrnitología. Dediquen una hora a la setmana a parlar d'aus, de turisme ornitològic i de curiositats.

No dubtes a escoltar els seus programes, són una autèntica meravella! A més, ara que estem en aquests moments de confinament, és un bon moment per a diversificar el nostre temps i escoltar la ràdio.

MÉS INFO EN:

Entrevista en Radio Somormujo
(a partir del min 19).

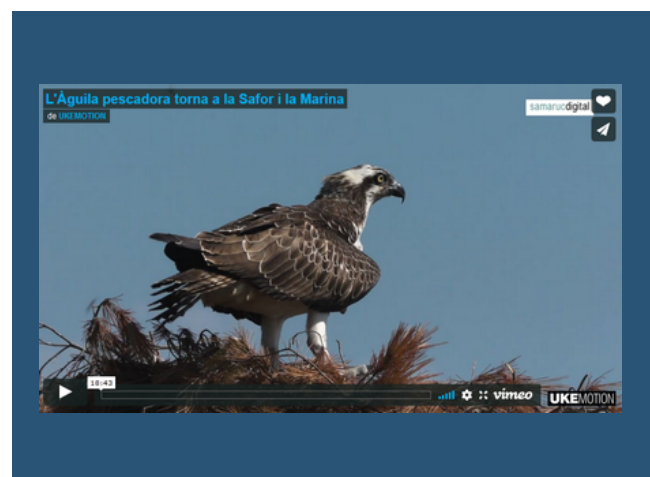

Samaruc Digital - Reportatge projecte Àguila Pescadora

En Samaruc Digital han elaborat un complet reportatge sobre el projecte en el qual es mostren imatges de tot el procés. Podeu trobar més info del projecte i escoltar les entrevistes dels implicats:

Samaruc Digital - Àguila
pescadora

Perquè estem amb la pescadora?

Un dels valors essencials de Terra Natura és el compromís ferm de tota la nostra organització per a vetlar per la conservació de la Biodiversitat en el nostre planeta (i especialment pels ens més sensibles o a la vora de l'extinció).

La mà de l'home intervé sens dubte en la destrucció de l'hàbitat d'un gran nombre d'espècies que, si desapareixen, ho faran per sempre. En conseqüència, aquest compromís ha de començar per col·laborar de manera activa en el nostre àmbit més pròxim; i quina millor manera de fer-ho que amb una espècie tan emblemàtica com l'àguila pescadora, intentant retornar una mica del molt que ens dona la Naturalesa.

El benestar dels individus que habiten en Terra Natura i el coneixement biològic i veterinari són una constant en el nostre dia a dia; però la possibilitat real de burlar a l'extinció i participar en la reintroducció en el seu hàbitat natural a curt o mitjà termini, és un objectiu complex i a vegades utòpic, però sempre temptador.

Així doncs, quan La Generalitat Valenciana ens va brindar l'oportunitat d'embarcar-nos en la reintroducció de l'àguila pescadora en la nostra Comunitat, ens adherim a aquest important projecte amb entusiasme i gratitud.

Enrique Sánchez. Terra Natura.

GENERALITAT
VALENCIANA

TOTS
A UNA
veu

parc natural
de la marjal
de pego-oliva

